

Gebruik de thuistaal van Nederlandsetaal-leerders als hefboom voor je instructie (groepen met verschillende thuistalen)

Onderwijsvorm	Kleuteronderwijs, lager onderwijs, secundair onderwijs
Bouwsteen	 Bouwsteen 5 Verzorg de kwaliteit van je instructie
Aanbeveling	5.5 Hou rekening met de taalachtergrond van leerlingen om je instructie te versterken

Achtergrond

Nederlandsetaalleerders (NTL's) zijn uniek doordat ze een taalrepertoire hebben dat uitgebreider is dan dat van eentalige leerlingen. Verschillende studies tonen aan dat het aanleren van de onderwijstaal bevorderd wordt wanneer de thuistaal van de leerlingen functioneel ingezet wordt. Dit kan bijvoorbeeld door de verschillen tussen de thuis- en de onderwijstaal te duiden als het gaat om woordvorming.

Beschrijving

In verschillende succesvolle programma's voor Engelsetaalleerders zetten leerkrachten de thuistaal van de leerlingen bewust in om hun instructie te versterken. De mate waarin en manier waarop ze de thuistaal precies gebruiken, hangt van verschillende factoren af:

- de taalvaardigheid van de leerlingen in zowel de thuis- als onderwijstaal;
- de samenstelling van de klasgroep (bijv. alle leerlingen spreken dezelfde thuistaal vs leerlingen spreken een mix van thuistalen);
- het soort onderwijsprogramma (bijv. tweetalig onderwijs vs eentalige programma's);
- de taalvaardigheid van de leerkracht in de thuistaal van de leerlingen.

In deze fiche illustreren we enkele manieren waarop je de thuistaal kan inzetten in een heterogene context waarin je leerlingen verschillende thuistalen spreken.

1. Samenwerkend leren

- Hou bij het **samenstellen van groepjes** voor samenwerkend leren rekening met de thuistaal van de leerlingen. Laat leerlingen met **dezelfde thuistaal** regelmatig samenwerken en spreek bijvoorbeeld af dat de leerlingen de thuistaal mogen gebruiken tijdens

het groepswork, terwijl de terugkoppeling naar de klas en de leerkracht in het Nederlands gebeurt. Een dergelijke aanpak werkt **drempelverlagend** en **activerend**: ook NTL's die hun eerste stappen in het Nederlands zetten, kunnen op die manier mee nadenken over de inhoud van de opdracht;

- Doe dit reeds **vanaf de kleuterklas**.

2. Woordenschatinstructie

- Benut de achtergrondkennis van de leerlingen optimaal door af en toe **doelwoorden** te **koppelen** aan woorden uit hun thuistaal. Reageer bijvoorbeeld positief wanneer kleuters een voorwerp in de thuistaal benoemen en koppel hieraan het Nederlandse woord. Bij leerlingen in het lager of secundair onderwijs met thuistaal Frans koppel je bij een tekst over de depopulatie van het platteland het begrip 'depopulatie' visueel aan 'la dépopulation/ le dépeuplement' om de gedeeltelijke overlap tussen de thuistaal en de instructietaal in de verf te zetten;
- Schenk ook aandacht aan **woordvormingsaspecten** in de verschillende talen om de betekenis van een woord te achterhalen. Bijvoorbeeld: het voorvoegsel *her-* heeft vaak (maar niet altijd) de betekenis '(iets) opnieuw (doen)', zoals bijvoorbeeld in *herschrijven*, *herbeginnen*, *hertrouwen*. Het voorvoegsel *re-* in het Frans en Engels heeft een gelijkaardige betekenis. Kennen leerlingen met Frans of Engels als thuistaal nog woorden met het voorvoegsel *re-*? En hebben leerlingen met een andere thuistaal een gelijkaardig voorvoegsel in hun taal?;
- Laat tijdens je klassikale instructie leerlingen met dezelfde thuistaal **moelijkere en/of abstracte woorden**, zoals school- en vaktaalwoorden, voor elkaar **vertalen**. In de kleuterschool kan je hiervoor de ouders inzetten: samen met hen maak je bijvoorbeeld een lijstje van de woorden voor kleuren in de thuistaal en de onderwijstaal, zodat jullie die zowel thuis als op school aan elkaar kunnen koppelen.

3. Grammaticale vaardigheden en klankleer

- **Vergelijk mechanismen** in verschillende talen, zodat de thuistaal een brugge vormt om meer inzicht te krijgen in het Nederlands;
- Bijvoorbeeld: waarom heb je het moeilijk met 'mannelijk' en 'vrouwelijk' in het Nederlands wanneer je thuistaal Turks is? Waarom kan je de 'p' en 'b' maar niet uit elkaar houden als je thuistaal Arabisch is?

4. Voorlezen

- Lees regelmatig voor in de thuistaal van de leerlingen. Nodig bijvoorbeeld **ouders** uit om te komen **voorlezen** en kies samen een boek dat past bij het klasthema. Laat de ouders na het voorlezen actief participeren aan kringgesprekken en andere activiteiten die aansluiten bij het thema;
- Schenk tijdens en na het voorlezen ook aandacht aan **verschillen en gelijkenissen** tussen beide talen. Bijvoorbeeld: waarom staat de titel van een Arabisch boek aan de 'achterkant'?

Bekijk zeker ook

Versterk de kwaliteit van je instructie voor jonge Nederlandsetaalleerders

Bron

- Castro, D. C., Gillanders, C., Franco, X., Bryant, D. M., Zepeda, M., Willoughby, M. T., & Mendez, L. I. (2017). Early education of dual language learners: An efficacy study of the Nuestros Ninos School Readiness professional development program. *Early Childhood Research Quarterly*, 40, 188–203. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2017.03.002>
- Proctor, C. P., Silverman, R. D., Haring, J. R., Jones, R. L., & Hartranft, A. M. (2020). Teaching bilingual learners: effects of a language-based reading intervention on academic language and reading comprehension in grades 4 and 5. *Reading Research Quarterly*, 55(1), 95–122. <https://doi.org/10.1002/rrq.258>
- Trioen, M., Taelman, H., Geudens, A., Schraeyen, K., Missinne, L., Casteleyn, J., Simons, M., Smits, T.F.H. (2021). *De schijnwerper op taal. Taalintegratie voor leerlingen die daar extra nood aan hebben*. Universiteit Antwerpen. www.taaltrajecten.be